

Förhandlingar om ett fiskeavtal mellan EU, Norge och Storbritannien 2020/21:FPM29

Näringsdepartementet

2020-11-10

Dokumentbeteckning

COM(2020) 637 final

Rekommendation till rådets beslut om bemyndigande för kommissionen om att inleda förhandlingar på Europeiska unionens vägnar för att ingå fiskeavtal med Storbritannien och Norge

Sammanfattning

Europeiska kommissionen föreslår att Europeiska unionens råd ska fatta beslut om att inleda förhandlingar om ett fiskeavtal mellan EU, Storbritannien och Norge. I enlighet med målen i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1380/2013 om den gemensamma fiskeripolitiken bör, enligt kommissionen, en ram för förvaltningen av gemensamma fiskbestånd samt villkoren för tillträde till vatten och resurser fastställas genom avtalet. Kommissionen föreslår att EU bör säkra ett fortsatt ansvarsfullt fiske som säkerställer ett långsiktigt bevarande och hållbart nyttjande av marina biologiska resurser, i enlighet med relevanta principer i internationell rätt.

Kommissionen föreslår även att bestämmelserna om fiske bör omfatta samarbete om utveckling av åtgärder för hållbart nyttjande och bevarande av resurser, inbegripet att undvika att kasta fångst överbord. Kommissionen betonar att åtgärderna bör vara icke-diskriminerande och följa en vetenskapligt baserad metod som är anpassad till målet att uppnå maximal hållbar avkastning för berörda bestånd. Enligt förslaget bör avtalet innehålla bestämmelser om samarbete i fråga om kontroll och tillsyn, datainhämtning och vetenskaplig rådgivning.

Regeringen har inga invändningar mot förslaget som följer internationell rätt, de mål och principer som fastställts i den gemensamma fiskeripolitiken och är en logisk följd av Storbritanniens utträde ur EU.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Sedan Storbritannien lämnat EU kan ett antal fiskbestånd i Nordsjön inte längre betraktas som bestånd som endast delas bilateralt mellan EU och Norge. Dessa bestånd förekommer i unionens vatten och i vatten under både Norges och Storbritanniens jurisdiktion. I enlighet med artikel 63.1 i Förenta nationernas havsrättskonvention är EU, Storbritannien och Norge skyldiga att samarbeta om ansvarsfullt fiske som säkerställer ett långsiktigt bevarande och hållbart nyttjande av gemensamma bestånd. Kommissionen föreslår därför att förhandlingar inleds om ett fiskeavtal mellan EU, Storbritannien och Norge. Avtalet föreslås omfatta sex gemensamma bestånd (torsk, kolja, sill, gråsej, rödspätta och vitling) som i nuläget ingår i ramavtalet om fiske mellan EU och Norge från 1980.

1.2 Förslagets innehåll

Förutom att rådet föreslås bemyndiga kommissionen att inleda och föra förhandlingar och att förhandlingarna bör ske i samråd med rådsarbetsgruppen för extern fiskeripolitik föreslås ett antal förhandlingsdirektiv som påminner om de förhandlingsdiskretiv som fastställts av rådet för unionens framtida fiskeavtal med Storbritannien. Det innebär att en ram bör fastställas för förvaltningen av gemensamma fiskbestånd samt villkoren för tillträde till vatten och resurser. Avtalet bör vidare säkra ett fortsatt ansvarsfullt fiske som säkerställer ett långsiktigt bevarande och hållbart nyttjande av marina biologiska resurser, i enlighet med relevanta principer i internationell rätt.

Bestämmelserna om fiske bör vidare enligt förslaget omfatta samarbete om utveckling av åtgärder för hållbart nyttjande och bevarande av resurser, däribland undvikande av utkast. Åtgärderna bör vara icke-diskriminerande och följa en vetenskapligt baserad metod som är anpassad till målet att uppnå maximal hållbar avkastning för de berörda bestånden. Avtalet bör innehålla bestämmelser om samarbete i fråga om kontroll och tillsyn, datainsamling och vetenskaplig rådgivning. Avtalet bör också innehålla arrangemang för att upprätthålla unionens fiskeverksamhet och undvika ekonomiska störningar av avtalsparternas fiskeverksamhet.

Bestämmelserna i avtalet bör enligt förslaget således upprätthålla befintliga villkor för ömsesidigt tillträde och kvotandelar, med utgångspunkt i unionsflottans traditionella verksamhet i enlighet med ramavtalet om fiske mellan EU och Norge, och därigenom upprätthålla fortsatt ömsesidigt tillträde för EU:s, Storbritanniens och Norges fartyg till EU:s, Storbritanniens och Norges vatten.

Avtalet bör enligt förslaget upprätthålla stabila kvotandelar, som endast kan justeras med de direkt berörda parternas samtycke, inbegripa villkor för överföring och utbyte av kvoter och för fastställande av årliga eller fleråriga totala tillåtna fångstmängder eller begränsningar av fiskeansträngningen på grundval av långsiktiga förvaltningsstrategier. Avtalet bör vidare ange villkoren för erhållande av fisketillstånd och de bestämmelser som säkerställer likabehandling och efterlevnad, inbegripet gemensam kontroll- och inspektionsverksamhet. Vidare föreslås inrättandet av en lämplig institutionell ram för samarbete om bevarande och förvaltning av de gemensamma fiskbestånden. Avtalet bör ingås i tid så att det kan användas för att fastställa fiskemöjligheter för det första året efter det att övergångsperioden enligt utträdesavtalet med Storbritannien löper ut.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik är ett fullständigt harmoniserat politikområde. Kommissionen har inte presenterat någon jämförbarhetsanalys.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Förslaget bedöms inte ha några budgetära konsekvenser för statsbudgeten. Förslaget bedöms inte heller påverka Europeiska unionens budget.

Eventuella kostnader som förslaget kan leda till för den nationella budgeten ska finansieras i linje med de principer om neutralitet för statens budget som riksdagen beslutat om (prop. 1994/95:40, bet. 1994/95FiU5, rskr. 1994/95:67). Utgiftsdrivande åtgärder på EU-budgeten behöver finansieras genom omprioriteringar i den fleråriga budgetramen (MFF).

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen stödjer förslaget om att bemyndiga kommissionen att inleda förhandlingar om ett fiskeavtal mellan EU, Storbritannien och Norge. Regeringens övergripande målsättning är att EU bör sträva efter ett ramavtal som innebär att förvaltningsåtgärder för gemensamma bestånd beslutas i linje med den gemensamma fiskeripolitikens mål och principer, inklusive den externa dimensionen. EU bör vidare sträva efter ett ramavtal som kan utgöra en grund för beslut om fiskemöjligheter, kontrollåtgärder samt bevarandeåtgärder för de gemensamma bestånden. När det gäller fiskemöjligheter anser regeringen att EU bör sträva efter att nyttjandetakten för de gemensamma bestånden ska fastställas och sedan behållas i linje med MSY, att den gemensamma fiskeripolitikens mål om landningsskyldighet möjliggörs och att den vetenskapliga rådgivningen och försiktighetsansatsen utgör grunden för besluten.

Villkoren för ömsesidigt tillträde och kvotandelar, bör vidare bibehållas med utgångspunkt i unionsflottans traditionella verksamhet i enlighet med ramavtalet om fiske mellan EU och Norge i syfte att nå enighet mellan parterna, medge lika villkor, och undvika fastställande av unilaterala kvoter som kan innebära fiske på högre nivåer än vad den vetenskapliga rådgivningen rekommenderar för långsiktigt hållbara bestånd. Mot denna bakgrund har regeringen inga invändningar mot de av kommissionen föreslagna förhandlingsdirektiven.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaterna har lämnat preliminära synpunkter på förslaget i rådsarbetsgruppen för extern fiskeripolitik. Flera medlemsstater har understrukit vikten av att respektera den gemensamma fiskeripolitikens mål och principer samt vikten av att bibehålla befintliga villkor för ömsesidigt tillträde och kvotandelar, med utgångspunkt i unionsflottans traditionella verksamhet i enlighet med ramavtalet om fiske mellan EU och Norge.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionerna har inte yttrat sig.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslaget har inte remitterats.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Artikel 218.3 och 218.4 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Enligt artikel 218.3 ska kommissionen lägga fram rekommendationer för rådet som ska anta ett beslut om bemyndigande att inleda förhandlingar och, med hänsyn till vad det planerade avtalet gäller, utse unionens förhandlare eller chefen för unionens förhandlingsdelegation. Enligt artikel 218.4 får rådet ge förhandlaren direktiv och utse en särskild kommitté, med vilken samråd ska ske under förhandlingarna. Rådet fattar beslut avseende förhandlingsdirektiv med kvalificerad majoritet.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Kommissionen anger att förslaget omfattas av unionens exklusiva befogenhet i enlighet med artikel 3.1 d i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Subsidiaritetsprincipen är därför inte tillämplig. Kommissionen anger vidare att förslaget står i proportion till det eftersträfvade målet. Regeringen delar kommissionens bedömning.

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förslaget kommer att diskuteras i rådsarbetsgruppen för extern fiskeripolitik med målet att anta ett rådsbeslut under hösten 2020.

4.2 Fackuttryck/termer

Kvotandel: Kvoten är den del av den totalt tillåtna fångstmängd som beslutas mellan parterna och som fördelas som en procentandel mellan parterna.

MSY: Maximal hållbar avkastning.